

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра таксації лісу та лісового менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ННІ ЛіСПГ

Роман ВАСИЛИШИН

«08» 06 2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри таксації лісу та лісового
менеджменту

протокол № 11 від «20» 05.2024 р.

Т.в.о. завідувача кафедри

Віктор МИРОНЮК

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП 205 - Лісове господарство

Наталія ПУЗРІНА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лісове підприємництво

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань – 20 Аграрні науки та продовольство

Спеціальність 205 Лісове господарство

(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма Лісове господарство

(назва спеціалізації)

ННІ лісового і садово-паркового господарства

(назва інституту)

Розробник програми: к.с.-г.н., доцент Домашовець Г.С.

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни

Лісове підприємництво

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Освітня програма	Лісове господарство	
Спеціальність	205 Лісове господарство	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістовних модулів	2	
Форма контролю	Іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
Рік підготовки	4	3
Семестр	8	6
Лекційні заняття	13 год	6 год
Практичні заняття	26 год	6 год
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	81 год	108 год
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета. З переходом економіки України до ринку зростають вимоги до економічної підготовки спеціалістів. Вивчення навчальних матеріалів дисципліни сприяє отриманню майбутніми бакалаврами Лісового господарства відповідного рівня теоретичних знань, формування і розвиток спеціальних вмінь, практичних навичок вирішення актуальних питань організації і функціонування підприємницької діяльності, основних рис підприємця, а також практичних вмінь і навичок щодо механізму організації власної справи, оволодінні методикою аналізу політики підприємства, ризиків, що супроводжують підприємництво, шляхів їх уникнення.

За своєю економічною природою підприємницька діяльність – це економічні відносини, що виникають між людьми з приводу організації власної справи, виробництва, їх функціонування з метою отримання прибутку.

Підприємництво є однією з головних складових ринкової системи господарювання. На нього покладено розв'язання таких важливих економічних і соціальних завдань, як насичення національного ринку різноманітними благами, розв'язання проблеми зайнятості населення та сприяння становленню середнього класу, розвиток конкуренції, формування господарської культури тощо.

Метою вивчення дисципліни «Лісове підприємництво» є формування системи базових знань із організації, функціонування та правового регулювання підприємницької діяльності, а відтак формування підприємницького мислення. Курс спрямовано на ознайомлення з історичними передумовами виникнення підприємництва та з його розвитком у суверенній Україні, з поглядами на підприємництво провідних українських і зарубіжних вчених-економістів, на оволодіння теоретичними навичками з організації та управління власною справою, на вміння використовувати інструментарій менеджменту та маркетингу у підприємницькій діяльності.

Предметом дисципліни є вивчення та дослідження закономірностей організації та розвитку підприємницької діяльності, законів та принципів функціонування підприємств, ролі підприємництва у розвитку економічно-соціального, науково-технічного та інноваційного розвитку країни.

Для досягнення поставленої мети у дисципліні поставлені такі основні завдання:

- з'ясувати місце дисципліни у навчальному процесі, розкрити її основну мету та визначити основні категорії підприємництва;
- дати чітке уявлення про загальнотеоретичні засади підприємництва;
- ознайомити із сучасним станом розвитку підприємництва та його проблемами;
- сформулювати у студентів цілісне бачення проблем підприємницької діяльності;
- озброїти студентів навичками і вміннями, необхідними для організації власної справи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- роль та значення підприємницької діяльності для розвитку суспільного виробництва, особливості підприємництва в Україні;
- законодавчу базу, що регулює розвиток підприємництва в Україні;
- особливості підприємницької діяльності в сфері лісового господарства;
- принципи та ціннісні аспекти лісового підприємництва в Україні;
- типи ситуацій ділового спілкування та відповідні їм правила поведінки;
- особливості міжнародного підприємництва та основи міжкультурної комунікації;
- значення провідних напрямів та професій у підприємницькій діяльності;
- механізм створення власної справи, методику складання бізнес-плану й аналіз діяльності підприємств.

вміти:

- знайти сферу підприємницької діяльності,
- організувати власну справу,
- підготувати засновницькі документи,
- розробити бізнес-план,
- мінімізувати ризики при прийнятті підприємницьких рішень,
- створювати умови для збереження підприємницької таємниці,
- визначати вплив етичних регуляторів на поведінку та ефективність суб'єктів бізнесу,
- аналізувати фінансову діяльність підприємництва.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов.

загальні компетентності:

ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК 9. Здатність розробляти проектну документацію, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент набуде певні програмні результати навчання, а саме:

ПРН 4. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства.

ПРН 5. Вибирати комплекс необхідних природничо-наукових знань та професійної інформації для вирішення питань майбутньої фахової діяльності.

ПРН 7. Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності.

ПРН 8. Проектувати та організовувати ведення лісового та мисливського господарства відповідно до встановлених вимог.

ПРН 12. Інтегрувати та удосконалювати виробничі процеси ведення лісового господарства відповідно до чинних вимог.

ПРН 16. Організувати результативні та безпечні умови праці.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Підприємництво як форма господарювання

Тема 1. Сутність підприємництва. Правові засади здійснення підприємницької діяльності в Україні (2 год.)

Історія розвитку підприємництва. Сутність та роль підприємницької діяльності в суспільстві. Теорії та концепції підприємництва. Головні функції сфери підприємницької діяльності. Роль і значення підприємництва в економічному розвитку країни. Основні тенденції розвитку підприємництва в Україні. Великий, середній та малий бізнес.

Тема 2. Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності (2 год.)

Поняття і характерні риси підприємства, основні види його діяльності. Види та об'єднання підприємств. Господарські товариства. Змістова характеристика виробничого підприємництва. Інноваційне підприємництво.

Тема 3. Мале підприємництво в Україні (2 год.)

Сутність, функції та розвиток малого підприємництва в Україні. Основні етапи проведення комплексного економічного аналізу результатів діяльності підприємства. Економічна ефективність виробничого підприємства та типовий взаємозв'язок між його складовими. Оцінка ефективності виробничо-господарської діяльності малого підприємництва в Україні.

Тема 4. Міжнародне підприємництво (1 год.)

Сутність та характеристику міжнародного підприємництва, розвиток та форми міжнародної підприємницької діяльності, глобалізація міжнародного підприємництва. Вміти аналізувати взаємозв'язок і взаємодію складових системи управління; визначати функції та напрямки діяльності міжнародного співробітництва підприємств лісового господарства.

Змістовний модуль 2. Організація і регулювання підприємницької діяльності

Тема 4. Механізм створення власної справи у лісовому господарстві (4 год.)

Основні етапи створення власної справи. Початковий капітал та джерела його формування. Типові помилки підприємців при заснуванні власної справи. Законодавча база України для заснування нових підприємств. Обґрунтування та формування цілей підприємництва. Засновницькі документи (статут, установчий договір) та їх підготовка, вимоги до змісту документів про заснування. Державна реєстрація підприємства. Порядок і умови реєстрації нового підприємства, система реєстрації новоствореного підприємства. Документи, які потрібно подавати в місцеву держадміністрацію про створення нового підприємства. Ліцензування підприємницької діяльності. Основні види підприємницької діяльності, що підлягають ліцензуванню в Україні. Шляхи припинення підприємницької діяльності.

Тема 5. Менеджмент і маркетинг у підприємницькій діяльності (2 год.)

Поняття та роль менеджменту у підприємницькій діяльності. Принципи та функції менеджменту. Рівні та види менеджменту. Організаційна структура управління підприємством: поняття та типи. Сутність та види маркетингу. Комплекс, функції та тактика маркетингу на різних стадіях життєвого циклу товару на етапах створення підприємства. Реклама та її роль в підприємницькій діяльності.

Тема 6. Фінансування і оподаткування підприємницької діяльності (2 год.)

Сутність планування підприємницькою діяльністю. Принципи та методи планування. Об'єкти планування на підприємстві. Фактори, що впливають на вибір форми планування. Система планових нормативів та показників. Поняття фінансування підприємницької діяльності та принципи його забезпечення. Джерела фінансування підприємницької діяльності. Державне фінансування та самофінансування підприємництва. Банківське та комерційне кредитування підприємницької діяльності. Оподаткування підприємницької діяльності. Сутність податків та їх функції. Податкова система України. Класифікація та види податків в Україні. Спрощена система оподаткування підприємницької діяльності.

**Структура навчальної дисципліни
4 курс (повний термін), 3 курс (СТН)**

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин								
	денна форма					заочна форма			
	тижні	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
			л	пр	с.р.		л	п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Змістовний модуль 1. Підприємництво як форма господарювання									
Тема 1. Сутність підприємництва. Правові засади здійснення підприємницької діяльності в Україні	1	16	2	4	10	16	1	1	14
Тема 2. Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності	1	17	2	4	11	17	1	1	15
Тема 3. Мале підприємництво в Україні	1	17	2	4	11	17	1	1	15
Тема 4. Міжнародне підприємництво	1	13	1	4	8	13			13
Разом за змістовним модулем 1	4	63	7	16	40	63	3	3	57
Змістовний модуль 2. Організація і регулювання підприємницької діяльності									
Тема 5. Механізм створення власної справи	1	20	2	4	14	20	1	1	18
Тема 6. Менеджмент і маркетинг у підприємницькій діяльності	1	18	2	3	13	18	1	1	16
Тема 7. Фінансування і оподаткування підприємницької діяльності	1	19	2	3	14	19	1	1	17
Разом за змістовним модулем 2	3	57	6	10	41	57	3	3	51
Усього годин		120	13	26	81	120	6	6	108

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність підприємництва. Правові засади здійснення підприємницької діяльності в Україні	4
2	Власна лісівнича справа	4
3	Міжнародне підприємництво	4
4	Менеджмент і маркетинг у підприємницькій діяльності	3
5	Фінансування і оподаткування підприємницької діяльності	3
6	Застосування фінансового аналізу для оцінювання інвестиційного проекту	4
7	Методи визначення беззбитковості виробництва	4
Разом		26

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Правові та еколого-економічні засади ведення підприємницької діяльності у сфері лісового господарства на основі вивчення законодавства України.	8
2	Власна лісівнича справа	8
3	Розробка установчих документів для створення суб'єкта підприємницької діяльності – фізичної особи	8
4	Розробка установчих документів для створення суб'єкта підприємницької діяльності – юридичної особи	8
5	Застосування фінансового аналізу для оцінювання інвестиційного проекту	8
6	Методи визначення беззбитковості виробництва	8
7	Розробка комерційної ідеї	8
8	Розробка і реєстрація знака для товарів і послуг	8
9	Методика бенчмаркінгу у системі планування діяльності підприємства	8
10	Експертна діагностика фінансово-господарського стану лісогосподарського підприємства.	9
Разом		81

5. Засоби діагностики результатів навчання:

захист практичних робіт;
модульні тести;
екзамен

6. Методи навчання

У процесі викладання дисципліни «Лісове підприємництво» використовуються такі методи:

- 1) словесний метод (бесіда, лекція; навчальні дискусії, співбесіда тощо);
- 2) практичний метод (практичні заняття, аналіз життєвих ситуацій);
- 3) наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);

- 4) робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування);
- 5) відеометод (дистанційні, мультимедійні матеріали електронного навчального курсу);
- 6) самостійна робота (виконання завдань);
- 7) методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

7. Методи оцінювання

- захист практичних робіт;
- модульне тестування на електронному навчальному курсі на платформі дистанційного навчання Moodle;
- екзамен (підсумковий тест на електронному навчальному курсі, два відкритих теоретичних питання та співбесіда).

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл.1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзамену	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

Відповідно до «Положення про екзамени та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України», затвердженого Вченою радою НУБіП України 26.04.2023 р., рейтинг студента з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ стосовно вивчення дисципліни «Лісове підприємництво» визначається за формулою:

$$R_{\text{НР}} = \frac{0,7 \cdot (R^{(1)}_{\text{ЗМ}} \cdot K^{(1)}_{\text{ЗМ}} + \dots + R^{(n)}_{\text{ЗМ}} \cdot K^{(n)}_{\text{ЗМ}})}{K_{\text{дис}}},$$

де $R^{(1)}_{\text{ЗМ}}, \dots, R^{(n)}_{\text{ЗМ}}$ – рейтингові оцінки змістових модулів за 100-бальною шкалою;

n – кількість змістових модулів;

$K^{(1)}_{ЗМ}, \dots, K^{(n)}_{ЗМ}$ – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для відповідного змістового модуля;

$K_{\text{дис}} = K^{(1)}_{ЗМ} + \dots + K^{(n)}_{ЗМ}$ – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі;

Рейтинг студента (слухача) з навчальної роботи округлюється до цілого числа.

Рейтинг з додаткової роботи $R_{\text{др}}$ додається до $R_{\text{нр}}$ і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається студентам рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня знань студентів з дисципліни.

Рейтинг штрафний $R_{\text{штр}}$ не перевищує 5 балів і віднімається від $R_{\text{нр}}$. Він визначається лектором і вводиться рішенням кафедри для студентів, які матеріал змістового модуля засвоїли невчасно, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

Студенти, які впродовж періоду вивчення навчальної дисципліни набрали менше 42 балів, не допускаються до заліку і зобов'язані підвищити рейтинг на додаткових заняттях.

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Лісове підприємництво: електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України Elearn.nubip.edu.ua) <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1370>

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Варналій З. С. Основи підприємництва: навч. посібник. 4-те вид., випр. і доп. Київ: Знання-Прес, 2014. 305 с.
2. Васенко В., Комісар С., Малікова І. Основи малого бізнесу і підприємницької діяльності. Суми: ВАТ СОД, 2012. 186 с.
3. Герасимчук В. Г. Розвиток підприємництва: діагностика, стратегія, ефективність. Київ: Вища школа, 2012. 267 с.
4. Гой І.В., Смелянська Т.П. Підприємництво: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2017. 368 с.
5. Педько А.Б. Основи підприємництва і бізнескультури: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2019. 168 с.
6. Шевеленко С. Д., Федів І. І. Підприємництво та підприємницька діяльність: Навч. посібник / За заг. ред. В.В. Сопка. - К.: Вища школа, 2013. – 224 с.

Допоміжні:

1. Камлик М. І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко–правовий аспект: навч. посіб. Київ: Атіка, 2014. 432 с.

2. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. Суми: ВТД «Університетська книга», 2018. 572 с.

3. Економіка підприємства: навчальний посібник / Л.О.Болтянська, Л.О.Андрєєва, О.І. Лисак. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 668 с.

Законодавство у сфері підприємницької діяльності

1. Конституція України
2. Господарський кодекс України
3. Цивільний кодекс України
4. Податковий кодекс України
5. Закон України «Про підприємництво»
6. ЗУ «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців та громадських формувань»
7. ЗУ «Про ліцензування видів господарської діяльності»
8. ЗУ «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»
9. ЗУ «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності»
10. ЗУ «Про перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності»
11. ЗУ «Про господарські товариства»
12. ЗУ «Про захист від недобросовісної конкуренції»